

вчальної діяльності студента демонструє сумарний час «просторо-чення» ним задачі розділів типового розрахунку чи курсової роботи, колоквіумів, виконання контрольних робіт тощо. Він може бути доповнений місцем студента у рейтингу групи (поток), виведеному за його зростанням.

Остаточо зауважимо, що на наш погляд, супроводження навчального процесу введенням для кожного студента такого цифрового супроводу, дозволить повноцінно інформувати як викладачів, так і адміністрацію про стан справ як кожного конкретного студента, так і у групі (поточи) в цілому.

Література

1. Balyna O. Additional parameters are in informative providing of educational process / O. Balyna, I. Bezklubenko, Y. Butsenko // Fourth international Scientific-practical conference “Management of development of technologies”, Ministry of education and science of Ukraine, Kyiv, 19–20 May 2017. – Київ : Київ. нац. ун-т будівництва і архітектури.

РАЦІОНАЛЬНА ФОРМА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В СКЛАДНИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

*Постіл С. Д., Козак Н. С.
Університет ДФС України, м. Ірпінь*

В умовах сьогодення через загрозу поширення коронавірусу з метою організації та проведення занять, а також забезпечення неперервності навчального процесу на різних календарних періодах здійснюється: дистанційно; традиційно в аудиторному форматі; за змішаною схемою (лекційні заняття – дистанційно, лабораторні і практичні заняття – аудиторно).

Потреба в нових підходах до навчання з обмеженням кількості аудиторних занять залишається проблемним питанням для значної частини освітянської спільноти. Водночас лишаються вкрай актуальними такі вимоги до вищої освіти, як: а) доступність та інклюзивність; б) гнучкість для окремих категорій здобувачів, які працюють, мають дітей тощо; в) індивідуальна траєкторія навчання здобувача; г) впровадження дуальної освіти [1].

Вирішення цих питань неможливе без широкомасштабного впровадження онлайн-технологій, ґрунтовних змін у підходах до організації навчання в закладах освіти та в кожній дисципліні.

Залежно від епідемологічної ситуації, відповідно в регіоні, університеті, студентських групах, форма навчання вводилась спорадично. На початку семестру переважала традиційна аудиторна форма навчання; потім проводилось навчання в окремих групах (з випадками захворювань) дистанційно, а в інших – за змішаною формою; тепер в умовах чергового етапу поширення пандемії – виключно дистанційно.

У таких умовах постає задача з пошуку оптимальних моделей та змісту навчання для досягнення програмних результатів навчання взагалі і, зокрема, для конкретної дисципліни. Відомо кілька потенційно важливих факторів, які можуть змінюватися кожного року і в такий спосіб впливати на сценарій вивчення дисципліни [1]: особливості контексту в конкретній ситуації; загальний контекст; природа дисципліни; характеристики студентів і викладача.

До особливостей контексту в конкретній ситуації можна віднести: а) кількість студентів у групі; б) на якому році навчання студенти вивчають дисципліну; в) кількість годин за видами занять і періодичність їх проведення; г) місце проведення заняття: в аудиторії, в лабораторії, онлайн.

Загальний контекст представляють очікування від вивчення дисципліни з боку гаранта програми, кафедри, факультету, університету, професійної спільноти, суспільства.

Особливості специфіки та природи дисципліни: а) навчальна дисципліна більш теоретична, практична чи і те й інше; б) відноситься до групи точних, гуманітарних чи інших наук; в) які важливі зміни та/або протиріччя мають місце в цій сфері.

Характеристики студентів: а) статус та життєві запити (працюють, мають дітей, особливі освітні потреби); б) освітні та інтелектуальні спроможності; в) мотивація і очікування від вивчення дисципліни; г) якому стилю навчання віддають перевагу.

Характеристики викладача: а) переконання, які має викладач щодо процесу викладання; б) ставлення до предмету, студентів; в) викладає цю дисципліну вперше, повторно; г) досвід наукової, науково-педагогічної, педагогічної діяльності; д) володіння інформаційно-комунікаційними технологіями і засобами навчання; е) професійні сторони як викладача.

Враховуючи спорадичність форм навчання і різну вагу впливу потенційно важливих факторів на сценарій вивчення дисципліни говорити про існування універсальної моделі навчання в цих умовах буде не переконливо. Важливими є базові підходи до реалізації будь-якої моделі навчання, а специфіка кожної дисципліни та індивідуальні педагогічні підходи викладача створюють передумови до формування власних раціональних моделей.

З метою активізації пізнавальної діяльності студентів в інформаційному, інтелектуальному і емоційному вимірах, а також мотиваційної складової, слід використовувати такі види завдань, які б дозволяли активно долучатися до процесу комунікації, сприяли освоєнню нових інформаційних технологій та їх використанню в процесі навчання. Для досягнення такої мети досить ефективним виступає метод проєктів який базується на виконанні індивідуальних завдань, в тому числі наскрізних [2].

Для формування власних раціональних моделей навчання доцільним буде впровадження методів проєктів, які можна диференціювати на такі види:

1) дослідницькі – вимагають визначення мети, актуальності предмета дослідження, загальної структури проєкту та його значимості з ціллю розв'язання поставленої проблеми дослідницького чи творчого характеру;

2) творчі – характеризуються вільною структурою, проте чітко слідує поставленій меті;

3) рольові – мають на меті наповнення проєкту певними ролями відповідно до характеру і змісту самого проєкту (ділова гра). Характеризуються відкритістю структури і високим рівнем творчості;

4) інформаційні – мають на увазі збирання даних відповідно до запропонованої теми й ознайомлення учасників і слухачів проєкту з цією інформацією, її аналіз, синтез та узагальнення фактів;

5) телекомунікаційні, базуються на комп'ютерній телекомунікації.

Типовою ознакою таких проєктів є міжпредметність й інтегрованість знань, умінь, навичок та діяльності студента (залучення комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної та когнітивної компетентностей під час, наприклад, вебінарів, веб-конференцій, обговорень чи дебатів тощо) [3].

Навчання в процесі реалізації такої моделі розглядається як активний, індивідуальний та соціокультурний процес, що забезпечує формування розуміння та компетентності. Студент створює у навчальному процесі свою особисту структуру знань з інформаційного простору дисципліни, розвиває засоби навчання (тобто діяльності), які потрібні йому у подальшій роботі. Викладач підтримує його у цьому процесі.

Студенти спроможні активно виконувати свою роль, вони не тільки стають відповідальнішими за власне навчання, але й підпорядковують відповідні, зручні для себе, навчальні стратегії. Цей підхід до пізнавального представлення знань (організація, вибір, критичний аналіз) відповідає метапізнавальним стратегіям планування, контролю та регулюванню особистого навчального процесу, а також поширює внутрішні мотиваційні та зовнішні підтримуючі ресурси.

Література

1. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Червень, 2020. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/.../zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf>
2. Постіл С. Д. Проектна педагогічна технологія на основі між-дисциплінарного інформаційного моделювання / С. Д. Постіл // Фізико-математична освіта. – 2017. – Вип. 4 (14). – С. 261–266.
3. Постіл С. Д. Інтегративність системного підходу в освітньому процесі / С. Д. Постіл, Н. С. Козак // Фізико-математична освіта. – Суми : СумиДПУ. 2017. – Вип. 1 (11). – С. 84–88.

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ФАХОВА СКЛАДОВА МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Шевченко А. В.

*Ірпінський державний коледж економіки та права, вул. Університетська, 31
forever218@ukr.net*

Процес вивчення іноземної мови спрямований на формування елементів загальної та професійної компетенції. Саме сума цих компетенцій у майбутньому визначатиме рівень професійної підготовки майбутніх фахівців, ступінь їхньої готовності до професійного самовизначення та професійної діяльності.

Випускники українських вузів, які володіють високим рівнем професійних та наукових знань, стикаються зі значними труднощами рівноправного входження в інше іноземне професійне середовище, що викликане незнанням етики професійного спілкування; невмінням користуватися професійною термінологією, обговорювати та спільно вирішувати професійні задачі. Водночас саме випускники вузів немовних спеціальностей задіяні в першу чергу в інтенсивному міжнародному професійному спілкуванні і потребують цілеспрямованої підготовки до нього. Зміна характеру попиту на іноземну мову призвело до зміни вимог до лінгвістичної освіти в немовному ВНЗ. Домінуюча роль у підготовці майбутніх фахівців відводиться формуванню компетенцій, призначених забезпечити оволодіння студентами навичками професійно-орієнтованого іноземного спілкування як ефективного засобу, що підвищує професійний потенціал економіста і результативність діяльності [1]

Вивчення іноземних мов та використання їх як засобу міжнародного спілкування сьогодні неможливо без глибоких та різнобічних